

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

תאריך: ט' סיון, תשפ"ג
29 מאי, 2023
מס' התראה: 23364909
מס' מפעל: 67101
מס' מפגע: 23067373

נשלח בדוא"ל

לכבוד

1. חברת נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ ח.פ. 510720626
2. מר יובל לזרוב- מנכ"ל חברת נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ
3. מר יאיר יצחק- מנהל מפעל נשר רמלה טל': 08-9271741

רחוב החזון 2

רמלה, 7252901

שלום רב,

הנדון: חברת נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ - רמלה

א. התראה בגין הפרת הוראות מכוח חוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008
תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראת שעה), תשע"א-2011 ועדכוניהן מעת לעת

ב. זימון לשימוע

סימוכין:

1. היתר פליטה מס' 1219 מיום 21.06.2022
2. מסמך דרישה להשלמת מידע, המשרד להגנת הסביבה, 21.09.2022
3. מסמך EXCEL-תקלות נשר 21.09.2022
4. דו"חות דיגום פתע מיום 20.12.2022, א.ש שירותי מחקר
5. קובץ נתוני מדידות החלקיקים בחודש ינואר 2023, ניידת מזרחית נשר
6. דו"ח סיור שנערך ב 20.12.2022, המשרד להגנת הסביבה, 11.01.2023
7. מסמך חוות דעת אישור תכנית דיגום בארובות לשנת 2023, המשרד להגנת הסביבה, 15.01.2023
8. מסמך בנוגע לחריגות בדיגומי פתע בארובות, 30.01.2023, המשרד להגנת הסביבה
9. תשעה קבצי סרטונים ממצלמת המפעל "מבט מפעל מכביש 6", ינואר 2023
10. מסמך דרישה לדיגום ארובות בעקבות חריגות בדיגומי פתע, המשרד להגנת הסביבה, 01.02.2023
11. מענה ראשוני לדו"ח סיור מיום 20.12.2022, מנהלת איכות סביבה, נשר 05.03.2023
12. דו"ח סיור שנערך ב 12.02.2023, המשרד להגנת הסביבה, 14.03.2023
13. השלמת מענה לדו"ח סיור מיום 12.02.2022, מנהלת איכות סביבה, נשר 19.03.2023
14. התייחסותו של סמנכ"ל קיימות ואיכות סביבה, נשר, 20.03.2023
15. מסמך הפרה של היתר הפליטה- דיגומי ארובות ותקלות לא מדווחות, המשרד להגנת הסביבה, 29.03.2023
16. דו"ח סיור שנערך בתאריך 30.03.2023, המשרד להגנת הסביבה, 09.05.2023

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

טל : 08-9788800 פקס : 08-9229135

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100

רקע

1. מפעל "נשר- מפעלי מלט ישראליים בע"מ"- רמלה (ח.פ. 510720626) [להלן: "בעל מקור הפליטה או המפעל"] הפועל ברמלה, הינו מפעל טעון היתר פליטה ע"פ סעיף 3.1 בתוספת השלישית לחוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008 [להלן: "החוק"] שמהותו: "ייצור מלט באמצעות כבשנים סובבים (Rotary Kilns) בעלי כושר ייצור העולה על 500 טון ליום, או סיד (lime) כבשנים סובבים בעלי כושר ייצור העולה על 50 טון ליום, או כבשנים אחרים (furnaces) בעלי כושר ייצור העולה על 50 טון ליום".
2. המפעל פועל תחת היתר פליטה לפי החוק שמספרו 1219, וזאת החל מתאריך 21.06.2022 [להלן: "היתר הפליטה"].
3. בתאריך 20.12.2022 נערך סיור פיקוח במפעל בין היתר לצורך דיגום פתע בהשתתפות: [REDACTED] - סמנכ"ל קיימות ואיכות סביבה במפעל, [REDACTED] - מנהלת איכות סביבה במפעל; מטביי פלדמן - מרכז דיגום אוויר באגף איכות אוויר המשרד להגנ"ס, יקיר חוכימה- מרכז בכיר פיקוח ואכיפה במשטרה הירוקה ואירה אלימלך- מרכזת בכירה איכות אוויר ואסבסט במשרד להגנ"ס. במהלך הסיור בוצעה הטסת רחפן ע"י יקיר חוכימה.
4. בתאריך 12.02.2023 נערך סיור במפעל לצורך דיגומי פתע בהשתתפות: [REDACTED] - סמנכ"ל קיימות ואיכות סביבה במפעל, [REDACTED] - מנהלת איכות סביבה במפעל; יקיר חוכימה- מרכז בכיר פיקוח ואכיפה במשטרה הירוקה ואירה אלימלך- מרכזת בכירה איכות אוויר ואסבסט במשרד להגנ"ס. במהלך הסיור בוצעה הטסת רחפן ע"י יקיר חוכימה.
5. מהממצאים שנאספו על ידנו בסיורים המפורטים לעיל, ומנתונים נוספים כפי שיופרט בהמשך, עולה חשש ממשי כי המפעל עובר על חוק אוויר נקי ומפר תנאים בהיתר הפליטה.

א. התראה בגין הפרת הוראות מכוח חוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008

א.1. הפרת הוראות בהיתר הפליטה- סיור מיום 20.12.2022

א.1.א. בסיור מתאריך 20.12.2022 נערכו דיגומי פתע במפעל נשר במקביל לסיור פיקוח על היתר הפליטה החדש שיצא ביוני 2022 למפעל.

א.1.א.ב. בכוונת המשרד היה לבצע דיגומי פתע על שתי ארובות הכבשנים, אך בעת ההגעה לסיור במפעל, התגלה כי כבשן 1 אינו פעיל וכי היה מושבת מהלילה בעקבות תקלה במעלית הקלינקר. עוד התברר כי האמור לא דווח למשרד כמתחייב בהיתר הפליטה. יש לציין כי בעבר תקלות מסוג זה הובילו לפליטות, לרבות פליטות בלתי מוקדיות.

האמור מהווה הפרה של סעיף 26 (א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בעל מקור הפליטה ידווח באופן מידי, ולא יאחר מעשרים וארבע שעות ממועד הגילוי, לרכז איכות האוויר וליחידה הסביבתית על כל חריגה מערכי הפליטה... וכן על כל תקלה

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

במתקני הייצור או במתקני הטיפול בגזי הפליטה שעלולה להביא לחריגה מערכי הפליטה".

א.1.ג. במתקנים שונים ברחבי המפעל שנצפו במהלך הסיור לא הוצבו שלטים כנדרש.

האמור מהווה הפרה של סעיף 2(ג) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"כל המכלים, מתקני הייצור, מתקני הטיפול בפליטות והארוכות במקור הפליטה, יישאו שלטים בהתאם לתיוג המופיע בסקר התהליכים לצורך זיהויים. בעל מקור הפליטה יבטיח תחזוקה נאותה של השלטים כך שהתיוג עליהם יהיה ברור וגלוי לעין בכל עת".**

א.1.ד. במועד הסיור נדרש המפעל להעביר למשרדנו העתק מהנהלים השונים המתחייבים מהיתר הפליטה, ובכלל זה נוהל הרטבת דרכים וניקיון המפעל. לאחר בחינת הנהלים שנתקבלו, עולה כי נוהל הרטבת דרכים וניקיון המפעל נשא את התאריך 25.02.2023, כלומר לאחר מועד הסיור.

יש לציין כי הנוהל שהוגש על פני עמוד אחד, נכתב באופן כללי מאוד, ואינו כולל את כלל התרחישים הפוטנציאליים העלולים להביא לפליטות בלתי מוקדיות מהמפעל, אינו כולל אחראים לביצוע המשימות, תדירות, פיקוח על ביצוע הנוהל וכד'.

האמור מהווה הפרה של סעיף 6 (א) ו- (ב) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יחזיק ויפעיל נהלים למניעת תקלות ותקריות העלולות לגרום לחריגה מערכי הפליטה או גרימת זיהום אוויר חזק או בלתי סביר; (ב) בעל מקור הפליטה יבצע בדיקה וריענון לנהלים המצוינים לעיל, לפחות אחת לשלוש שנים... בעל מקור הפליטה יגיש את הנוהל על עדכוניו לרכז איכות האוויר לפי דרישה".**

א.1.ה. במהלך הסיור נציגת המשרד הביאה לידיעת נציגי המפעל כי ביום 05.12.2022 [REDACTED] עדכנה במסרון את נציגת המשרד כי מתקיים טיפול באלקטרופילטר שאילץ את המפעל לבצע הפסקת פעילותו. עדכון זה התקבל ביום הטיפול עצמו וזאת בניגוד לנדרש בהיתר הפליטה המחייב את המפעל להודיע למשרד בכתב ומראש על כל טיפול או הפסקה יזומה 14 יום מראש.

האמור מהווה הפרה של סעיף 8(ו) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יודיע מראש ובכתב לרכז איכות אוויר והיחידה הסביבתית 14 יום לפני הפסקה יזומה של מתקן הטיפול. הודעה כאמור תכלול פירוט של הסיבות והמועדים להפסקה המתוכננת של מתקן הטיפול".**

א.1.ו. תחזוקת האלקטרופילטרים - [REDACTED] אחראי חשמל מערך הקלינקר, ציין במעמד הסיור כי התחזוקה המתבצעת היא במכניקה ובחשמל בהתאם לנדרש לדעת

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

המפעל. עוד נמסר כי לא מתקיימת תחזוקה שוטפת מלבד לשיפוץ- טיפול ללוחות לשנאים ולמבודדים.

א.1.1. לבקשת הממונה, במהלך הסיור מיום 20.12.22 לא הוצגו בפניה נהלים בנושא תחזוקה שוטפת והוראות היצרן של מתקן האלקטרופילטר, ונמסר לה שהם לא קיימים וכי במתקן לא מתקיימת תחזוקה שוטפת מלבד שיפוץ כמפורט לעיל .

האמור מהווה הפרה של סעיף 8(ג) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בעל מקור הפליטה יתחזק את מתקני הטיפול בגזי הפליטה בהתאם להוראות היצרן ובהעדר הוראות יצרן יבצע תחזוקה נאותה לשם פעולה מיטבית של המתקנים וכל זאת ע"פ נוהל הפעלה, תחזוקה ובקרה".

האמור מהווה הפרה של סעיף 6 (א) ו- (ב) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בעל מקור הפליטה יחזיק ויפעיל נהלים למניעת תקלות ותקריות העלולות לגרום לחריגה מערכי הפליטה או גרימת זיהום אוויר חזק או בלתי סביר; (ב) בעל מקור הפליטה יבצע בדיקה וריענון לנהלים המצוינים לעיל, לפחות אחת לשלוש שנים... בעל מקור הפליטה יגיש את הנוהל על עדכוניו לרכז איכות האוויר לפי דרישה".

א.1.1.ח. במהלך הסיור נצפה קלינקר מיובא מאוחסן בסככה מקורה (ייעודית לקרקע מזוהמת) . לפיכך, הקלינקר לא היה מאוחסן במכלי אחסון סגורים כנדרש.

האמור מהווה הפרה של סעיף 11 (ב) בהיתר פליטה, הקובע כי: "בעל מקור הפליטה יאחסן חומרים מוצקים באחסון סגור בלבד כגון: מכלים, ממגורות, אולמות אחסון ומכליות באופן שתמנע פליטה של חלקיקים לאוויר".

א.1.1.ט. במהלך הסיור נצפו פליטות בלתי מוקדיות בטחנה 13. בעת העלייה לרום הטחנה חלק ממסוע הקלינקר נראה חשוף לאוויר, חלקיקי המלט/קלינקר ריחפו באוויר באופן שבו משתפי הסיור התקשו בנשימה ונאלצו לשים מסיכות פנים מגנות. זאת, למרות דווח של [REDACTED] בסיור כי נעשו תיקונים בטחנה למניעת פליטות בלתי מוקדיות.

יצויין כי בתחתית טחנה 13 נצפה משטח התפעול מלא אבק דק ותלוליות אבק רבות המעידות על כך שקיימות פליטות אבק בלתי מוקדיות מרובות מהטחנה.

האמור מהווה הפרה של סעיף 11(ה) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "חומרים בטחנות המלט ישונעו מהממגורות ומהבורות באמצעות מסועים סגורים, ובכל נקודה של נפילת חומר תפעל מערכת שאיבה שתנתב את הפליטות למתקן טיפול בחלקיקים. לחילופין, השינוע יתבצע באמצעות מעליות סגורות שהפליטות מהן מנותבות

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

למתקני טיפול בחלקיקים. תוצר טחון יועבר מהטחנה באמצעות מעליות או תעלות סגורות בלבד אל ממגורות".

א.1.1. בעת הסיור בבור הקלינקר של טחנה 13 נצפתה משאית אשר ניקתה את הבור ושאבה ממנו אבק. בור קבלת הקלינקר פתוח, קיים וילון קשיח אך חלקו המרכזי חסר כך שהכניסה למבנה למעשה פתוחה.

האמור מהווה הפרה של סעיף 11(ו) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "שפיכת חומר אל בור קבלת הקלינקר של טחנה 13 תיעשה בתוך מבנה מקורה וסגור. פתח הכניסה למבנה יהיה סגור למעט בזמן כניסה ויציאה, והאוויר באזור השפכה ינותב למתקן טיפול בחלקיקים".

א.1.1.א. בעת הסיור, בתצפית שבוצעה מרום טחנה 13, זוהתה פליטה בלתי מוקדית בשעה 09:24 מאזור ארובת כבשן 2. כמו כן, בעת הצבת רחפן בשעה 10:10 נצפתה פליטת אבק בלתי מוקדית מאזור ארובת כבשן 2. פליטה זו נצפתה באותו יום גם ע"י מטביי פלדמן, בעת עלייתו לעמדת הדיגום בארובה.

בנוסף לכך, בעת תצפית שבוצעה על המפעל מרום טחנה 13, זוהתה פליטת קלינקר של מספר דקות מסילו 90,000 של קו 1.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בפעילות מקור הפליטה, לרבות תהליכי פריקה, טעינה ושינוע של חומרים מוצקים לא ייפלטו פליטות ממקורות פליטה בלתי מוקדיים של חלקיקים לאוויר. לא יפלט אבק הנראה לעין במשך למעלה מ-6 דק' מצטברות בשעה. כל אבק נראה לעין, הנפלט משטח המפעל, ייחשב כפליטה בלתי מוקדית ממתקניו".

א.2. הפרת הוראות בהיתר הפליטה - סיור מיום 12.02.2023

א.2.1.א. בסיור מתאריך 12.02.2023 נערכו דיגומי פתע במפעל נשר במקביל לסיור פיקוח על ההיתר החדש שיצא ביוני 2022 למפעל במהלך הסיור במפעל בעת מיקום הדוגמים בארובת כבשן 1 בשעה 09:15 נצפתה פליטה בלתי מוקדית קטנה בתחתית מגדל מיוזג 1. פליטה זו נמשכה מספר דקות בודדות.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בפעילות מקור הפליטה, לרבות תהליכי פריקה, טעינה ושינוע של חומרים מוצקים לא ייפלטו פליטות ממקורות פליטה בלתי מוקדיים של חלקיקים לאוויר...".

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

א.2.ב. משטחי התפעול בכלל המפעל נראו מלאים באבק. יצוין כי נסיעת רכבים בשטח המפעל גרמה בעת הסיור להרחפת אבק רבה לאוויר.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(ג) בהיתר הפליטה הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יחזיק ויפעיל נוהל תחזוקה וניקוי מקיף ושגורתי במפעל, וזאת במטרה לצמצם את הפליטות הלא מוקדיות במפעל...הנוהל יגדיר בין השאר את אופן ותדירות פעולות התחזוקה והניקיון במפעל, כך שימנעו פליטות אבק שמקורן בהצטברות חלקיקים על גבי מתקני מקור הפליטה ומשטחיו"**.

וכן סעיף 12(י) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה ימנע פליטות לא מוקדיות שמקורן בנסועה בדרכים בשטחי האתר, כמפורט להלן: (1) הדרכים הלא סלולות בשטח המפעל יורטבו באופן שוטף. (2) הגבלת מהירות הנסיעה בשטחי האתר"**.

א.2.ג. במהלך הסיור עדכנה [REDACTED] כי לא סיימה הזנת תוצאות דיגומי ארובות לשנת 2022 למערכת המקוונת. במעמד הסיור אף צוין ע"י נציגת המשרד כי חלק מהדיגומים שכבר הוגשו ע"י המפעל, הוגשו באיחור רב של מספר חודשים ולא בתוך 30 יום ממועד ביצוע הדגימה כנדרש.

האמור מהווה הפרה של סעיף 14(ו) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יגיש את דו"ח הבדיקה בהתאם למפורט בנוהל בדיקת מזהמי אויר בארובה. הדו"ח יוגש תוך 30 ימי עבודה ממועד ביצוע הדגימה..."**

3.א. חריגה בערכי פליטה בארובות המפעל:

א.3.א. במהלך דיגומי פתע שבוצעו ע"י המשרד בתאריך 20.12.2022 בארובת כבשן 2 של המפעל התגלתה חריגה בערך הפליטה עבור חלקיקים כמפורט להלן:

תאריך הדיגום	ריכוז נמדד חלקיקים כבשן 2 (מ"ג /מק"ת)	ערך פליטה עבור חלקיקים כבשן 2 (מ"ג /מק"ת) בטבלה א' בהיתר הפליטה	אחוז חריגה מעל התקן
20.12.22	36.7	15	144.6%
20.12.22	42		180%

*החריגה מתקיימת גם לאחר הפחתת רווח בר סמך

א.3.ב. ביום ה- 02.02.2023 הוציא המשרד הנחייה למפעל לביצוע דיגום תכוף. זאת, על רקע אי אמינות תוצאות הניטור הרציף ביחס לתוצאות דיגומי הארובה שביצע המשרד ב- 20.12.2022. בהמשך לכך ביצע המפעל את דרישת המשרד ומהדיגומים של המפעל עצמו, שבוצעו ב-26.2.2023 נתגלו החריגות שלהלן:

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

תאריך הדיגום	ריכוז נמדד חלקיקים כבשן 2 (מ"ג /מק"ת)	ערך פליטה עבור חלקיקים בכבשן 2 (מ"ג /מק"ת)	אחוז חריגה מעל התקן
26.02.2022	23.3	15	155%
26.02.2022	31.4		109%

*החריגה מתקיימת גם לאחר הפחתת רווח בר סמך

חריגות אלו מהוות הפרה של הערך הקבוע עבור חלקיקים בטבלה בנספח 1 (א) בהיתר הפליטה.

א.3.ג. יודגש כי בבדיקה שנערכה עולה כי קיים **פער גדול מאוד** (פי 5) בין נתוני הניטור הרציף הנמדדים ומועברים מהמפעל לבין הנתונים שהתקבלו בדיגום הנ"ל. לא מדובר במקרה בודד, והנושא עלה גם בהתראה קודמת. על פי הנתונים שבפנינו עולה כי המפעל לא פעל לבדיקת מערכות הניטור הרציף והבטחת אמינות הניטור. מכאן עולה כי נתוני הניטור הרציף אינם משקפים את נתוני האמת של הפליטות מן המפעל, לרבות חריגות מהנדרש בהיתר.

א.3.ד. **להזכירכם, בעבר המשרד נקט בהליכי אכיפה כנגד המפעל בגין חריגות דומות בערכי פליטה בארובת כבשן 2 ואף הוטל עיצום כספי בסך של כ- 6 מיליון ₪ בגין כך ומכאן שההפרות המצוינות לעיל הינן הפרות חוזרות.**

האמור מהווה הפרה של סעיף 3 (א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"לא יפלטו גזי פליטה ממקורות פליטה מוקדניים לרבות מתהליכי ייצור ותהליכי שרפת דלקים, אלא דרך הארובות המצוינות בטבלה א' ובהתאם למגבלות וערכי הפליטה המצוינים לצידן."**

הפרה של סעיף 15 (ב) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יפעיל, יתחזק ויכיל את מערכות הניטור הרציף לפי נוהל ניטור רציף בארובה."**

וכן בניגוד לנוהל ניטור רציף בארובה נקבע כי **"נוהל זה הוא נוהל מחייב ככל שנקבעו תנאים בהיתר פליטה, בהוראות לפי סעיף 41 לחוק אוויר נקי, תשס"ח-2008 (להלן – "החוק" או "חוק אוויר נקי") או ברישיון עסק או בהיתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 אשר מפנים אליו. בהתאם להוראות סעיפים 15 ו-16 לחוק, ביצוע ניטור ודיגום לשם מדידה של פליטת מזהמים ממקור הפליטה, רישום ודיווח עליהם, בהתאם לתנאים ולהוראות האמורים הינם מחייבים, והפרתם יכולה להגיע אף לכדי עבירה או הפרה של חוק אוויר נקי, ולגרור הטלת קנסות ועיצומים כספיים."**

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

4.א. הפרת הוראות בהיתר הפליטה - דיגומי ארובות ותקלות

א.4.א. דיגומי ארובות

א.4.א.1. הדיווחים המוזנים על ידי המפעל למערכת המקוונת אינם כוללים את הנתונים הנדרשים ע"פ נספח ו' - הפרמטרים התהליכיים בנוהל בדיקת מזהמי אוויר בארובה. על פי הנוהל, על הנספח **לכלול** פלט מודפס של נתוני תהליך בזמן ביצוע הבדיקה ופלט נוסף שכולל את נתוני התהליך בשלושת הימים שקדמו לביצוע הבדיקה. התייחסות לעניין זה הועברה אליכם במכתב מס' 15 שבסימוכין.

האמור מהווה הפרה של סעיף 14 (ה) **"בעל מקור הפליטה יבצע את הדיגומים בתנאי עבודה אופייניים מרביים של המתקן הנבדק, ויספק למעבדה הדוגמת פלט מודפס של נתוני תהליך הייצור..."** וכן סעיף 14 ו' בהיתר הפליטה: **"בעל מקור הפליטה יגיש את דוח הבדיקה בהתאם למפורט בנוהל בדיקת מזהמי אוויר בארובה..."**

א.4.א.2. בתאריך 04.01.2023 הגיש המפעל למשרד תוכנית דיגום שנתית לאישור רכזת איכות אוויר. בעת בדיקת התוכנית, בוצעה בדיקה של הדיגומים שהמפעל היה אמור לבצע במהלך שנת 2022. בדיקה זו העלתה כי רבים מדיגומי הארובות לא הוגשו במערכת המקוונת כנדרש, והמפעל נדרש להשלים את הזנת הדיווחים למערכת באופן מידי. (הנושא צוין במכתב מס' 7 שבסימוכין)

א.4.א.3. בהמשך לכך, המפעל הזין את דיגומי הארובות במערכת באיחור ניכר כפי שצוין במכתבנו מיום 29.03.2023. לדוגמה: דיגום מחודש אוגוסט 2022 הוזן רק בחודש פברואר 2023 - **כחצי שנה לאחר מועד הדיגום.**

האמור מהווה הפרה של סעיף 14 ו' בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יגיש את דו"ח הבדיקה בהתאם למפורט בנוהל בדיקת מזהמי אוויר בארובה. הדו"ח יוגש תוך 30 ימי עבודה ממועד ביצוע הדגימה, למעט דו"ח דיגום של דיאוקסינים ופוראנים שיועבר תוך חודשיים מיום ביצוע הדיגום..."**

להזכירכם, אי דיווח במועד עלה גם בהתראה מיום 04.02.2020 ומכאן שהמפעל לא הפיק את הלקחים הנדרשים בנושא.

א.4.א.4. למרות שהמפעל עודכן ותוזכר במכתבים חוזרים ונשנים בתאריכים 15.01.2023 ו- 29.03.2023 לגבי הדיגומים החסרים משנת 2022 כאמור, בבדיקה נוספת שנערכה במערכת ב-29.03.2023 נמצא כי עדיין ישנם דיגומים חסרים שטרם הוזנו למערכת.

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

- ראשית 1- תרכובות אנאורגניות גזיות המבוטאות ככלור -לא נדגמו.
- ארובה 3-54-523 יציאה מטחנת מלט 1- לא נדגמה
- ארובה 7-51-101 בית שקים סילו 90,000 קו 1-לא נדגמה
- מסנן ראשי טחנת מלט 13- נדגם רק פעם אחת בשנת 22, על פי טבלה א' בהיתר הפליטה היה עליו להידגם פעמיים, על כן נדרשתם לבצע 3 דיגומים בשנת 2023.

האמור מהווה הפרה של סעיף 14 (ב) בהיתר הפליטה הקובע כי: "בעל מקור הפליטה יבצע דיגומים תקופתיים בכל הארובות הנדרשות לכך במקור הפליטה, בתדירות הקבועה בטבלה א', לצורך בדיקת פליטת מזהמים המנויים לצד אותן ארובות בטבלה האמורה".

א.4.א.5. בתאריך 22.03.2023 התקבל במשרדנו מידע מגורם חיצוני כי בתאריך 13.03.2023 בשעות הלילה אירעה תקלה באחד ממתקני המפעל. רק בתאריך 22.03.2023 התקבלה מהמפעל הודעה רשמית על התקלה שמקורה במעלית שינוע מלט שנסתמה בטחנה 13 וכתוצאה מכך גרמה לדליפת קלינקר החוצה והרחפתו.

א.4.א.6. בתאריך 28.03.2023 התקבל במשרדנו מידע מגורם חיצוני כי בתאריך 23.03.2023 בשעה 13:39 אירעה תקלה נוספת באחד ממתקני המפעל. מצפייה במצלמות המפעל במועד האמור, נצפתה פליטת אבק בלתי מוקדית באחד ממתקני המפעל. **עד כה טרם התקבל דיווח מהמפעל אודות תקלה זו.**

האמור בסעיפים 5 ו-6 לעיל מהווה הפרה של סעיף 26(א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה ידווח באופן מידי, ולא יאחר מעשרים וארבע שעות ממועד הגילוי, לרכז איכות האוויר וליחידה הסביבתית, על כל חריגה מערכי הפליטה, נסיבותיה והפעולות שנקט לצורך הפסקתה, וכן על כל תקלה במתקני הייצור או במתקני הטיפול בגזי הפליטה שעלולה להביא לחריגה מערכי הפליטה".**

א.4.ב. תקלות

א.4.ב.1. מבדיקת נתונים שהתקבלו מהמפעל בעת תקלות החל מחודש ינואר 2022 עד לחודש אוגוסט 2022, התגלו חוסרים משמעותיים בדיווחים שהמפעל מחויב להעביר לידי המשרד מכוח היתר הפליטה הישן והחדש.

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

א.ב.4.2. מבדיקה שנערכה עולה כי בניגוד להיתר הפליטה ובאופן עקבי ומתמשך המפעל אינו מעביר למשרד את הדיווחים המיידיים הנדרשים תוך 24 שעות ממועד גילוי התקלה.

א.ב.4.3. גם כאשר מועבר על ידי המפעל דיווח, הוא אינו עונה לדרישות היתר הפליטה. הדיווח של המפעל מועבר לרוב באמצעות הודעת טקסט טלפונית לקונית שאינה כוללת את כל הפרטים הנדרשים כפי שמופיע בנספחים 6 ו-7 בהיתר פליטה.

יודגש כי :

א. מתוך 84 תקלות אשר אירעו בתקופה המוזכרת לעיל **רק 14 תקלות** דווחו באופן מיידני כנדרש.

ב. מתוך 84 תקלות אשר אירעו בתקופה המוזכרת לעיל **רק 9 תקלות** דווחו באופן מורחב כנדרש.

כמות תקלות	אופן דיווח	דיווח מידי	באחוזים	דיווח מורחב	באחוזים
84	לפי פורמט	14	16.7%	9	10.7%
	לא לפי פורמט	58	69%	5	6%
	לא הועברו כלל	12	14.3%	70	83.3%

יצויין כי הנושא עלה ונדון בהרחבה גם בהתראות והשימועים הקודמים, ומדובר בהפרות נמשכות.

האמור מהווה הפרה של סעיף 26(א) ו-(ב) בהיתר הפליטה, הקובע כי: "בעל מקור הפליטה ידווח באופן מידי, ולא יאוחזר מעשרים וארבע שעות ממועד הגילוי, לרכז איכות האוויר וליחידה הסביבתית, על כל חריגה מערכי הפליטה, נסיבותיה והפעולות שנקט לצורך הפסקתה, וכן על כל תקלה במתקני הייצור או במתקני הטיפול בגזי הפליטה שעלולה להביא לחריגה מערכי הפליטה; (ב) בעל מקור הפליטה יגיש לרכז איכות האוויר וליחידה הסביבתית דוח מפורט... דוח כאמור יועבר לא יאוחזר משבועיים לאחר גילוי התקלה, או במועד אחר אם הורה על כך רכז איכות האוויר".

5. פליטות בלתי מוקדיות- הטסת רחפן בתאריך 30.03.2023

א.5.א. בתאריך 30.03.2023 בוצעה הטסת רחפן מעל המפעל על ידי ניר שוראשי- ממונה פיקוח אווירי במשטרה הירוקה ובהשתתפותה של אירה אלימלך מרכזת בכירה איכות אוויר ואסבסט במשרד להגנת הסביבה.

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

א.5.ב. במהלך ההטסה, בשעה 10:30 לערך, נצפתה פליטה בלתי מוקדית בתחתית מגדל מיזוג של קו 1 במפעל. פליטה מנקודה זו זוהתה ע"י אירה אלימלך גם בסיוור מתאריך 12.02.2023.

א.5.ג. בתצפית לעבר המפעל נצפה טרקטור אשר ביצע עבודה במערומים אשר בתוך הסככה שהוקמה עבור הקרקעות המזוהמות. עבודות אלה נמשכו בכל זמן ההטסה וגרמו לפליטה בלתי מוקדית ולהרחפת אבק מסיבית משטח המפעל. בסיוור מיום 20.12.2022 נצפה בסככה זו כאמור קלינקר מיובא.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(א) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בפעילות מקור הפליטה, לרבות תהליכי פריקה, טעינה ושינוע של חומרים מוצקים לא ייפלטו פליטות ממקורות פליטה בלתי מוקדיים של חלקיקים לאוויר..."**.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(י)1) בהיתר הפליטה הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה ימנע פליטות לא מוקדיות שמקורן בנסועה בדרכים בשטחי האתר, כמפורט להלן: (1) הדרכים הלא סלולות בשטח המפעל יורטבו באופן שוטף"**.

א.5.ד. במהלך ההטסה, שטחי המפעל נצפו מלוכלכים ומלאים באבק בנקודות שונות במפעל.

האמור מהווה הפרה של סעיף 12(ג) בהיתר הפליטה הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יחזיק ויפעיל נוהל תחזוקה וניקוי מקיף ושגורתי במפעל, וזאת במטרה לצמצם את הפליטות הלא מוקדיות במפעל...הנוהל יגדיר בין השאר את אופן ותדירות פעולות התחזוקה והניקיון במפעל, כך שימנעו פליטות אבק שמקורן בהצטברות חלקיקים על גבי מתקני מקור הפליטה ומשטחיו"**.

א.6. חריגה מערכי סביבה בפליטות חלקיקים:

א.6.א. על פי עדכון להוראת הממונה מיום 1.07.2020 החל מה 01.06.2021 מפעל נשר מחויב בהפעלת תחנת ניטור ניידת על הגדר המזרחית של המפעל אשר מבצעת מדידה למזהם PM10.

א.6.ב. משרדנו ערך בדיקת נתונים יממתיים הנאספים על ידי ניידת זו. מהבדיקה עלה כי בחודש ינואר 2023 נמצאו חמישה ימים בהם התקיימה עלייה מערך הסביבתי היממתי שהינו 130 מק"ג/מ"ק.

סיכום העליות מעל ערך הסביבה היממתי של PM10 לשנת 2023
ערך סביבה יממתי הוא 130 מק"ג/מ"ק

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל : 08-9788800 פקס : 08-9229135

תאריך	משך דיגום	ערך נמדד	אחוז מערך הסביבה
18.01.2023	יומי	587	451.5%
23.01.2023	יומי	343	263.8%
24.01.2023	יומי	173	133.1%
26.01.2023	יומי	281	216.2%
28.01.2023	יומי	226	173.8%

א.6.g. לאחר שנתגלו החריגות היממתיות, בוצעה בדיקה של הערכים שנמדדו ברמה השעתית. בזמנים בהם נמצאה עלייה שעתית בוצעה במקביל בדיקה של המצלמה שמשדרת למשרד שהוצבה מכוח סעיף 17(ה) בהיתר הפליטה. מצפייה במצלמה, נמצא כי בשעות בהן נראו עליות שעתיות מהערך השעתי של 130 מק"ג/מ"ק - קיימות פליטות אבק משמעותיות מהמפעל. מצ"ב קובץ נתוני מדידות החלקיקים בחודש ינואר 2023, סימוכין 5.

א.6.d. בכל ימי החריגה נצפו פליטות רבות כתוצאה מנסיעה ערה של משאיות הייבר על הכביש שבתוך המפעל באיזור שבתחתית הכבשנים והרחפת האבק הנמצא עליהן. ברשות המשרד תשעה סרטונים מייצגים המתעדים באמצעות המצלמות המשודרות למשרד את פליטות האבק הרבות והמסיביות מהמפעל. (הקבצים מצ"ב)
 חריגה זו מערכי סביבה מהווה זיהום אוויר חזק ובלתי סביר בניגוד לסעיף 3(א)(1) בחוק אוויר נקי הקובע כי: **"לא יגרום אדם לזיהום אוויר חזק ובלתי סביר"**.

בנוסף, האמור מהווה הפרה של סעיף האמור מהווה הפרה של סעיף 12(ג) בהיתר הפליטה הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה יחזיק ויפעיל נוהל תחזוקה וניקוי מקיף ושגורתי במפעל, וזאת במטרה לצמצם את הפליטות הלא מוקדיות במפעל...הנוהל יגדיר בין השאר את אופן ותדירות פעולות התחזוקה והניקיון במפעל, כך שימנעו פליטות אבק שמקורן בהצטברות חלקיקים על גבי מתקני מקור הפליטה ומשטחיו"**.

וכן סעיף 12(י) בהיתר הפליטה, הקובע כי: **"בעל מקור הפליטה ימנע פליטות לא מוקדיות שמקורן בנסועה בדרכים בשטחי האתר, כמפורט להלן: (1) הדרכים הלא סלולות בשטח המפעל יורטבו באופן שוטף. (2) הגבלת מהירות הנסיעה בשטחי האתר"**.

מכל האמור לעיל עולה כי מפעל "נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ" מפר לכאורה ובאופן מתמשך את תנאי היתר הפליטה בניגוד לסעיף 3 לחוק אוויר נקי, דבר המהווה עבירה לכאורה לפי סעיפים 63(א)(1), 63(א)(3) ו- 63(ד) לחוק.

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100

חלק רב מההפרות והעבירות אשר מפורטות בהתראה זו הינן חוזרות ונשנות, והמפעל כבר קיבל לגביהן התראות בעבר. על חלק מן ההפרות אף הוטל עיצום כספי בסך של כ- 6 מיליון ₪. במסגרת התראות אלה אף נדרש המפעל לבצע פעולות הסדרה.

לתשומת לבכם, ברוב סיורי המשרד המפורטים בהתראה זו ופורטו בהתראות קודמות נצפו פליטות בלתי מוקדיות ממתקני המפעל השונים. כמו כן, הנהלים שהוצגו על ידי המפעל אינם עונים על דרישות היתר הפליטה או אינם קיימים כלל. דבר זה תורם לכאורה לתפעול ותחזוקה לקויה של מתקני המפעל וכתוצאה מכך לפליטות בלתי מוקדיות חוזרות ונשנות.

בנוסף לכך, המפעל אינו מקפיד לדווח במועד על תקלות בהיתר הפליטה, ובמקרים רבים אף אינו מדווח כלל על תקלות במתקניו. רוב הדיווחים שכן מועברים – מועברים שלא בהתאם לנדרש.

לידיעתכם, בגין ההפרות המפורטות לעיל, ישקול המשרד להפעיל את סמכויות האכיפה הנתונות בידיו על פי דין, ובכלל זה, הוצאת צו מנהלי למניעה ולצמצום זיהום האוויר בהתאם לסמכות משרדנו מכוח סעיף 45 לחוק; הוצאת צו מנהלי להפסקת שימוש מכוח סמכות משרדנו על פי סעיף 46 לחוק. כמו כן, שוקלים אנו פניה לבית משפט בבקשה כי יוציא צו הגבלה שיפוטי בהתאם לסמכות הנתונה לו על פי סעיף 48 לחוק.

על פי סעיף 53 לחוק, בסמכות משרדנו להטיל עיצום כספי בגין אחד או יותר מההפרות המתוארות לעיל.

לתשומת לבכם, העונש המרבי הקבוע לעבירה על פי סעיף 63 (א)(1) ו-63(א)(3) לחוק הינו מאסר שנתיים או קנס של 678,900 ₪ ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד, כפל הקנס האמור.

ב. זימון לשימוע

הנכם מוזמנים בזאת למשרדי המשרד להגנת הסביבה במחוז מרכז, רחוב הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה, **ביום רביעי, 21.06.2023 בשעה 09:30**, כדי להשמיע טענותיכם, לרבות הצגת המסמכים הרלוונטיים.

בכבוד רב

מזור גדעון
מנהל מחוז

העתקים:

גיא סמט – מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, י-ם

יצחק בן דוד – סמנכ"ל בכיר לאכיפה, המשרד להגנת הסביבה, י-ם

מדינת ישראל
המשרד להגנת הסביבה
מחוז מרכז

הרצל 91, ת.ד. 562, רמלה 72100 טל: 08-9788800 פקס: 08-9229135

שולי נזר - סמנכ"לית בכירה לתעשיות, המשרד להגנת הסביבה, י-ם
יוסי בר - מנהל המשטרה הירוקה, המשרד להגנת הסביבה, י-ם
מיכאל וידל - ראש עיריית רמלה
ברק יקותיאל - סגן מנהל מחלקת איכות הסביבה, עיריית רמלה
רעות רבי – ראש אגף איכות אוויר ושינוי אקלים
ד"ר לבנה קורדובה- מנהלת מדעית מנ"א
עו"ד זוהר שקלים-יועצת משפטית מחוז מרכז
עו"ד יעל בן עמוס- יועצת משפטית אגף איכות אוויר מתעשייה
גיא לסט- מנהל תחום צמצום זיהום אוויר, אגף איכות אוויר ושינוי אקלים
רועי טל – מנהל תחום תעשיות מחוז מרכז
בוקי ליכטמן – מנהלת תחום פיקוח ואכיפה, מחוז מרכז
אירה אלימלך- מרכזת איכות אוויר ואסבסט, מחוז מרכז
עו"ד רחל מקונן- מרכזת אכיפה